

LA CRISI: LA TERCERA REALITAT CONTRA ELS BONS DESITJOS

El que subscriu que ja té alguns anys, al llarg de la seva vida professional ha anat acumulant experiència. Entre moltes altres coses, des del 1973 fins el 1993 va tenir la sort o la desgràcia de viure **cinc crisis econòmiques**. I des del 1993 al 2008, Oh sorpresa! no n'ha viscut cap, la bonança i el creixement han estat progressius i constants. De lo poc que estic convençut, després d'haver estudiat Ciències Econòmiques, és de la Teoria de Cicles, i alguna cosa s'ha hagut de "fer malament" per aconseguir la seva alteració artificial al llarg de 15 anys. I com deia la meva àvia; "em fa por ser tan feliç perquè a la llarga ho acabaré pagant".

Vinc a dir tot això perquè sobra qualsevol enfocament simplista sobre les causes de la crisi, des de Bush als Neocons, passant per l'omnipresent Aznar. Tampoc ningú ha de llençar les campanes al vol per "la caiguda del capitalisme salvatge", sigui Stiglitz o Zapatero, fent un grotesc paral·lelisme històric amb la caiguda del mur de Berlín, com si li hagués arribat la revenja. I ¡el millor de tot! n'hi ha de tan agosarats que ja donen com a guanyador a Obama com a conseqüència de la confusa situació econòmica i financera dels USA. Òbviament, sense tenir idea d'economia ni, per descomptat, de sociologia política americana més enllà d'un deplorable "Wishfull Thinking".

La crisi des de la perspectiva espanyola és molt complexa per acumulació, com si es tractés d'una ceba composta de diverses capes de crisis específiques; **la immobiliària** clarament autòctona, **la financera** i **la energètica** sens dubte ambdues importades i **l'econòmica** derivada d'un model ingenu, a mode de "conte de la lletera" pel qual hem apostat tots durant anys. Model basat en un creixement fàcil a base d'emigració i maó, un menyspreu absolut cap a la productivitat, donant l'esquena a la clau del futur que li correspon sens dubte a les noves tecnologies de la informació i la comunicació (TIC). En efecte, al llarg del 2005, a Espanya s'incorporava 1,5 € en TIC per hora treballada. Aquell mateix ràtio era de 3 € a la UE i de 5 € als USA. A tall d'exemple, que podria servir de precedent, un estudi de la UE indica que el diferencial de cost entre una factura en paper i el mateix document electrònic és aproximadament de 2,30 €. A Espanya, dades de l'AEAT apunten que s'emeten a l'any de l'ordre d'entre 4.500 i 5.000 milions de factures. Si multipliquem ambdues magnituds obtindríem un estalvi anual aproximat de 12.000 milions d'euros (2 bilions de pessetes), que ens podríem estalviar si fa anys els governs de torn haguessin pres la molèstia d'imposar la factura electrònica. Això hauria suposat que en aquest desgraciat any 2008, en comptes d'estar plorant la irremeiable recessió, segurament encara estaríem creixent al voltant de l'1% del PIB i només gràcies a l'e-factura. ¡Imagineu el que suposaria la total gestió documental privada i pública, digitalitzada al cent per cent. Però fa anys tots, inclosos els governs de torn i els ajuntaments per descomptat, estàvem massa obsessionats amb el maó.

Tan difícil era haver començat a fer les coses bé fa 10 anys? Ara no és de rebut llençar les culpes de la nostra situació als altres. En efecte, des de 1996 Espanya està en índexs de productivitat negatius, ocupant durant els darrers anys un deshonorós últim lloc en el rànquing de productivitat de l'OCDE. Com a conseqüència, ens toca ostentar permanentment el segon major dèficit comercial del món, després dels USA, però sens dubte el primer en termes relatius.

Espanya ocupa la 8è / 9ª posició per volum del PIB i entre el 35è i 38è lloc en els

rànquings de competitivitat. Això confirma que som una economia amb molt de múscul i poca neurona, el que sens dubte a la llarga produirà l'atròfia del múscul. Aquest és el principal repte de la nostra economia i un handicap de difícil superació per capear aquesta situació.

Tornant a la crisi financera i a la seva naturalesa "importada" indiscutible, vull assenyalar les diferents actituds europees i americanes per fer-hi front. A mode d'exemple al respecte, recordar que des de la perspectiva europea es descriu la situació com a efecte de l'anomenat "risc moral" i també "risc sistèmic" que en termes col·loquials vol dir que quan es fa un "pufo", aquest ha de ser gran, perquè així el poder públic (el sistema) et salvarà el coll. Els bancs arriuen més del que caldria. Si guanyen, perfecte. En cas contrari, els contribuents pagaran la barrabassada. Aquesta mateixa situació en terminologia anglosaxona es coneix com "greater fool theory". Des de l'academicisme europeu al pragmatisme americà, apostin Vostès per la millor actitud.

Del que no hi ha dubte a hores d'ara és que estem davant d'una **crisi atípica**: per les seves múltiples causes, per la seva acronia temporal, per tractar-se de la primera crisi a la Zona Euro, per significar per a Espanya la primera crisi sense fons europeus des de fa 22 anys, i perquè alguns dirigents del sector financer al voltant dels 45 anys la afronten sense haver viscut cap altra crisi prèvia. Vingui al cas una realitat que conec, no pels confidencials o els new-letters, sinó pel pur i dur treball de camp sociològic; amics meus ocupats en el sector financer, amb edats entre els 55 i els 65 anys i pre - jubilats en els darrers anys, estan sent nomenats de nou pels seus antics responsables per tractar de fer front a la nova situació. Principalment, es tracta de directius de l'àrea de gestió de risc de la banca i les caixes d'estalvi. I el que digui que el sistema financer espanyol està al marge de la crisi, menteix. Només cal veure el que està passant a França, Bèlgica, al Regne Unit i últimament també Alemanya. I si a sobre només es limita a culpar els altres, esperant **el final del capitalisme** com a revenja de les velles utopies de joventut, ens està deixant als peus dels cavalls. La sortida exigeix pragmatisme, fer el que cal fer encara que sigui dur, dir les coses pel seu nom, corregir els errors del passat i deixar d'una vegada per totes de llançar la culpa als altres.

Seria injust obviar que la baula més feble de la crisi són els ciutadans, els aturats, els autònoms i les micro-empreses. I paradoxalment, són els que cobriran el "risc sistèmic" dit en pla fi. Dit d'una altra manera, som el "ximple encara més gran" del conte.

FRANCISCO DE QUINTO

Advocat i economista

Soci de Piqué Advocats Associats

Secretari del Consorci Digital